

Til alle kommunalbestyrelser
v/ den valgansvarlige i kommunen
cc.: KL

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

5 bilag

Sagsnr.
2015 - 5970

Brevstemmeafgivning i kommunerne til folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning

Doknr.
268667

1. Indledning og indhold

Dato
06-10-2015

Torsdag den 3. december 2015 afholdes der folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Folkeafstemningen afholdes i Danmark, men ikke på Færøerne eller i Grønland.

Der kan brevstemmes i kommunerne fra og med **torsdag den 8. oktober 2015**.

Dette brev indeholder oplysninger om brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, og de relevante frister herfor.

./ Som bilag 1 er vedhæftet en oversigt over de tidsfrister, der gælder ved folkeafstemningen.

De øvrige bilag indeholder oplysning om:

- vejledning til vælgerne til brug for brevstemmeafgivning i kommunen (bilag 2)
- opslag til stemmerum (bilag 3 og 4)
- opslag til afstemningssteder (bilag 5)

Alle Social- og Indenrigsministeriets meddelelser til kommunalbestyrelsen om folkeafstemningen vil samtidig med udsendelsen blive lagt på ministeriets valghjemmeside <http://valg.sim.dk/valgmyndigheder/folkeafstemning-om-retsforbeholdet-2015.aspx>.

2. Kommunalbestyrelsens ansvar

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre m.v.

Endvidere har kommunalbestyrelsen ansvaret for at tilrettelægge brevstemmeafgivning i visse boliger og boformer efter reglerne i lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger m.v., samt i vælgerens hjem. For så vidt angår brevstemmeafgivningen i visse boliger og boformer samt i vælgerens hjem, henvises til de særskilte bekendtgørelser herom, jf. bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen og bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgernes hjem.

Skema til ansøgning om at brevstemme i eget hjem vil blive lagt på ministeriets valg-hjemmeside: <http://valg.sim.dk/valgmyndigheder/folkeafstemning-om-retsforbeholdet-2015.aspx>.

Ansøgning kan tidligst indgives 4 uger før afstemningsdagen, dvs. torsdag den 5. november 2015.

3. Retsgrundlag – lovbestemmelser og vejledning om folkeafstemning

Folkeafstemningen afholdes efter reglerne i **lov om valg til Folketinget** (folketingsvalgloven)¹ og de forskrifter, der er udstedt i medfør heraf.

Kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med folkeafstemningen er nærmere beskrevet i Social- og Indenrigsministeriets vejledning nr. 10724 af 5. oktober 2015 om afholdelse af folkeafstemning torsdag den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Vejledningen ligger på ministeriets valghjemmeside:

<http://valg.sim.dk/valgmyndigheder/folkeafstemning-om-retsforbeholdet-2015.aspx>

En oversigt over kommunalbestyrelsens opgaver findes i vejledningens afsnit 2.1. Som bilag 1 til vejledningen er optaget en oversigt over bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger og skrivelser om folkeafstemninger.

Reglerne om brevstemmeafgivning er nærmere beskrevet i folketingsvalglovens kapitel 8 og vejledningens afsnit 8.

4. Betingelser for brevstemmeafgivning

Enhver vælger kan afgive brevstemme i enhver kommune her i landet.²

Ret til at stemme til folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning har enhver, der har valget til Folketinget og er optaget på valglisten, jf. folketingsvalglovens § 96, stk. 1, dvs. enhver, der på afstemningsdagen

- har dansk indfødsret (er dansk statsborger),
- er fyldt 18 år,
- har fast bopæl i riget og
- ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (ikke er umyndiggjort).³

Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har dog ikke valget til folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Det skyldes, at der ikke afholdes folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning på Færøerne og i Grønland, da Færøerne og Grønland står uden for EU.⁴

5. Fristerne for brevstemmeafgivning og kommunens tilrettelæggelse

Brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, kan finde sted fra og med **torsdag den 8. oktober 2015** til og med **tirsdag den 1. december 2015**.

¹ [Lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014](#).

² Se folketingsvalglovens § 100, stk. 1, jf. § 53.

³ Se folketingsvalglovens § 96, stk. 1, jf. § 1.

⁴ Jf. § 77 i lov nr. 458 af 30. juni 1993 om folketingsvalg på Færøerne henholdsvis § 70 i lov om folketingsvalg i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 255 af 28. april 1999.

På andre steder i kommunerne, herunder på plejehjem, i boliger og boformer efter lov om social service og boliglovgivningen og i vælgerens hjem, kan der først brevstemmes fra og med **torsdag den 12. november 2015** til og med **tirsdag den 1. december 2015**.

Fra og med **torsdag den 8. oktober 2015** skal der således mindst ét sted i kommunen være personale til stede, der kan modtage vælgere, der henvender sig for at brevstemme. Brevstemmeafgivning kan finde sted fra døgnets begyndelse torsdag den 8. oktober 2015, dvs. i praksis når kommunens borgerservicecenter m.v. åbner.

Det vil i øvrigt være *hensigtsmæssigt* at holde åbent nogle timer for brevstemmeafgivning ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, på alle lørdage i de sidste tre uger, hvor der kan brevstemmes, dvs. **lørdag den 14., 21. og 28. november 2015**, og at informere herom på kommunens hjemmeside.

En kommune må ikke holde et borgerservicecenter åbent i kortere tid for brevstemmeafgivning end borgerservicecentrets almindelige åbningstid. Dette gælder også den sidste dag, hvor der kan brevstemmes.

Vejledningen om folkeafstemningen indeholder i afsnit 8.2.2. nærmere information om særlige forhold, som kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på under tilrettelæggelsen af brevstemmeafgivningen, herunder om annoncering af brevstemmesteder og åbningstider, afholdelse af brevstemmeafgivning på et sted, hvor der foregår andre aktiviteter end ekspeditioner i forbindelse med borgerservice (f.eks. på biblioteker) osv.

Det er forudsat i loven, at kommunen på kommunens hjemmeside og på anden egnet måde, f.eks. ved annoncering i lokale dagblade, skal offentliggøre, hvilken eller hvilke afdelinger i kommunen der varetager brevstemmeafgivningsfunktionen og disses åbningstider.

6. Brevstemmemateriale

Der må kun anvendes det brevstemmemateriale, der er tilvejebragt af Social- og Indenrigsministeriet. I stedet for det følgebrev og den yderkuvert, som Social- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet, kan kommunalbestyrelsen dog anvende det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD's valgudskrivningssystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev.

Af hensyn til evt. tekniske eller andre problemer med udskrivning af det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD's valgudskrivningssystem, bør kommunalbestyrelsen dog sørge for, at der alle steder, hvor der kan brevstemmes i kommunen, forefindes nogle eksemplarer af ministeriets brevstemmemateriale inkl. det følgebrev og den yderkuvert, som ministeriet har fået fremstillet. Det må således ikke forekomme, at en vælger afvises fra at afgive brevstemme, fordi vedkommende ikke kan fremsøges i KMD's valgudskrivningssystem. I sådanne tilfælde skal vælgeren tilbydes at anvende ministeriets brevstemmemateriale, hvor følgebrevet kan udfyldes i hånden.

Brevstemmematerialet til folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning består af:

- 1) en hvid **stemmeseddel** påtrykt ordet »Stemmeseddel« samt ordene »Ja« og »Nej« i to adskilte felter,

- 2) en **rød konvolut**, der på forsiden er påtrykt ordene "Stemmeseddel til folkeafstemning", samt en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 3) et **følgebrev**, der på vejledningssiden nederst i højre hjørne er påtrykt enten "Schultz 2008" eller "Rosendahls-Schultz Grafisk 2014", samt
- 4) en **rød yderkuvert**, der på forsiden i nederste venstre hjørne er påtrykt ordene "Stemmeseddel til folkeafstemning".

Social- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet nyt brevstemmemateriale til folkeafstemninger i 2014, der har samme format og indeholder samme bestanddele (se opregningen ovenfor) som tidligere oplag af brevstemmematerialet. Ændringerne består hovedsageligt i visse sproglige ændringer af bl.a. vejledningen til vælgeren på forsiden af den røde konvolut til stemmesedlen samt i følgebrevet. Rosendahls-Schultz Grafisk vil fortsat udsende evt. restoplag af materialet fremstillet i 2008, før der udsendes materiale fremstillet i 2014.

Eventuelle restoplag af det brevstemmemateriale til folkeafstemninger, ministeriet lod fremstille i 2008, kan fortsat bruges. Tidligere restoplag kan ikke benyttes, men skal kasseres.

Brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg eller kommunale og regionale valg kan ikke bruges til folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning.

Viser det sig alligevel nødvendigt i enkelte tilfælde at benytte restoplag af brevstemmemateriale til folkeafstemninger fremstillet tidligere end i 2008, skal ministeriet gøre opmærksom på, at det kan give nogle **problemer i forhold til postsorteringen**, hvis yderkuverten frankeres med en frankeringsmaskine, der påfører afsenderens postnummer. I dette tilfælde kan man risikere, at yderkuverten ved den maskinelle postsortering returneres til indehaveren af frankeringsmaskinen. Dette skyldes, at yderkuverten i det gamle materiale er mindre end i det nye brevstemmemateriale, som ministeriet har fået fremstillet. For at undgå dette skal brevstemmemodtageren overstrege afsenderadressen i frankeringsstemplet, inden brevet videregives til Post Danmark til postbesørgelse.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den fornødne beholdning af brevstemmemateriale er til stede, når brevstemmeafgivningen de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, kan gå i gang.

Brevstemmematerialet kan bestilles hos Rosendahls, Herstedvang 10, 2620 Albertslund, tlf. 43 22 73 00, telefax 43 63 19 69, e-post: distribution@rosendahls.dk. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via forlagets hjemmeside.

- ./ Der vedhæftes endvidere som bilag 2 en vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning til folkeafstemningen.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vejledningen til vælgerne om brevstemmeafgivning til folkeafstemningen er tilgængelig for vælgerne ved brevstemmeafgivning de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme (herunder på borgerservicecentre m.v.).

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for, at stemmemodtagerne ved brevstemmeafgivning i visse boliger og boformer efter reglerne i lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger m.v., samt i vælgerens hjem får

vejledningen udleveret med henblik på, at de kan medbringe den og udlevere den til vælgerne til brug under brevstemmeafgivningen.

7. Fremsendelse af "udenbys" brevstemmer til andre kommuner

De brevstemmer, som kommunerne modtager fra vælgere, der bor i en anden kommune, og som derfor skal fremsendes af modtagerkommunen til bopælskommunen, bedes postbesørget hurtigst muligt af hensyn til bopælskommunernes videre håndtering af brevstemmer, der modtages fra andre kommuner. Særligt de sidste dage inden sidste frist for at brevstemme er det vigtigt, at udenbys brevstemmer fremsendes til bopælskommunen samme dag, som de er afgivet. Brevstemmer, der afsendes til bopælskommunen inden for de sidste dage, hvor der kan brevstemmes, sendes som A-post.

Ved postbesørgelsen frankeres og sendes yderkuberterne særskilt til bopælskommunen. Yderkuberterne må således IKKE være indlagt i andre konvolutter ved aflevering til postbesørgelse.

8. Brevstemmeprotokoller

Kommunalbestyrelsen skal oprette og føre en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til folkeafstemningen. Yderligere oplysninger om **brevstemmeprotokoller** findes i afsnit 8.7. i vejledningen om afholdelse af folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning.

9. Opslag m.v. til afstemningen på afstemningsdagen

- ./ Med henblik på at kommunalbestyrelsen kan fremstille eller lade fremstille opslag til stemmerummet med vejledning til vælgeren om stemmeafgivningen, vedhæftes en tekst til denne vejledning (bilag 3). Endvidere vedhæftes teksten til opslag til stemmerummet om ombytning af stemmesedlen (bilag 4).

Endvidere henledes opmærksomheden på det opslag til stemmerummene, der er optaget som bilag 4 til ministeriets ovenfor nævnte vejledning om afholdelse af folkeafstemningen.

- ./ Der vedhæftes endvidere en tekst til en vejledning om afstemningstemaet med henblik på opslag på afstemningsstederne (ikke i stemmerummene) (bilag 5).

Øvrige opslag, skilte og etiketter m.v., der anvendes ved afstemningen på afstemningsdagen og ved indpakning af stemmematerialet efter stemmeoptælling, må kommunalbestyrelsen ligeledes selv fremstille eller lade fremstille.

10. Yderligere meddelelser fra ministeriet om afstemningen

Social- og Indenrigsministeriet vil få dage før afstemningsdagen fremsende en meddelelse til kommunalbestyrelsen om stemmemodtagere i udlandet samt havanlæg på dansk område m.v. (brevstemmeafgivning).

Når klagefristen er udløbet, og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over afstemningen, vil ministeriet sende meddelelse til valgbestyrelserne og kommunalbestyrelserne herom og om tilintetgørelse af afstemningsmateriale.

11. Yderligere spørgsmål

Ved yderligere spørgsmål til afstemningens gennemførelse henvises til vejledningen om afholdelse af folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning.

Social- og Indenrigsministeriets valgenhed kan kontaktes på e-postadressen valg@sim.dk eller telefon 33 92 93 00.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov
Valgkonsulent

Oversigt over bilag

- Bilag 1:** Oversigt over tidsfrister – til kommunalbestyrelsen og kommunens valgansvarlige
- Bilag 2:** Vejledning om brevstemmeafgivning – til vælgerne
- Bilag 3:** Opslag med vejledning til vælgeren om stemmeafgivningen på afstemningsdagen – til stemmerummet
- Bilag 4:** Opslag om ombytning af stemmesedlen på afstemningsdagen – til stemmerummet
- Bilag 5:** Vejledning om afstemningstemaet – til afstemningsstederne